

Justitsministeriet
jm@jm.dk

Patienter, pårørende og læger tages som gidsler i sager om værgemål

26. februar 2026

Sagsnr: 2025-12218

Lægeforeningen skal på det kraftigste opfordre Justitsministeriet til at se på reglerne vedr. værgemålsattester og attester til nære pårørende.

Lægeforeningen sendte den 3. oktober 2025 et brev til Justitsministeriet, hvori Lægeforeningen gjorde ministeriet opmærksomt på flere problemer i de nye regler vedrørende værgemålsattester og attester til nære pårørende samt Familieretshusets administration af disse regler.

Med de nye regler er det ikke længere Familieretshuset, men ansøgere – fx pårørende eller kommuner – der skal indhente lægeerklæringer vedrørende værgemål.

Samtidig er der indført en ny attest til nære pårørende, der skal udstedes på baggrund af en lægeerklæring, hvis patienten ikke kan samtykke til, at attesten udstedes.

Lægeforeningen er på intet tidspunkt blevet inddraget i processen i forbindelse med de ændrede reglers tilblivelse, herunder den offentlige høring forud for lovforslagets fremsættelse (L 199 Forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.). Lægeforeningen er heller ikke blevet inddraget i udformningen af de konkrete attester.

Med den nuværende retstilstand tages både patienter, pårørende og læger som gidsler.

Der er ikke hjemmel til videregivelse uden patientens samtykke

Den grundlæggende udfordring, som nu rammer patienter, pårørende og læger, er, at der ikke i forbindelse med regelændringerne er etableret hjemmel til, at læger må dele tavshedsbelagte oplysninger om patienten med pårørende og kommuner uden patientens samtykke.

Justitsministeriet har over for Lægeforeningen bekræftet, at der i de nye regler ikke er hjemmel til, at pårørende eller kommuner kan indhente en værgemålsattest eller attest til nære pårørende uden patientens samtykke.

Formanden

Domus Medica

Kristianiagade 12

DK-2100 København Ø

Tlf: +45 3544 8500

E-post: dadl@dadl.dk

Reglerne fungerer ikke i praksis

Det skaber store praktiske problemer, idet en patient med nedsat evne til at varetage sine anliggender eller en patient, der står over for at skulle sættes under værgemål – i den praktiske virkelighed – meget sjældent vil være i stand til at samtykke til, at lægen kan videregive oplysninger til tredje-
mand.

Alligevel har Justitsministeriet i dialogen med Lægeforeningen fastholdt, at lægen, hvor et samtykke ikke kan indhentes, skal udarbejde dokumentation for, at lægeerklæringen ikke kunne indhentes.

Lægeforeningen finder det helt meningsløst at fastholde et krav om, at lægen – inden en lægeerklæring kan indhentes af Familieretshuset – formelt skal konstatere, at patienten ikke er i stand til at give samtykke til udleveringen af oplysninger, og i den forbindelse udlevere en særskilt skrivelse som dokumentation for, at ansøgeren eller den nære pårørende ikke har kunnet indhente en lægeerklæring.

I lyset af, at langt de fleste patienter forventes ikke at kunne samtykke, vil et sådant krav blot medføre forlængede sagsbehandlingstider for borgerne og unødigt brug af de praktiserende lægers begrænsede ressourcer. Samtidig vil det pålægge borgerne unødigt ekstra tidsforbrug i form af flere konsultationer og udgifter til erklæringer fra lægen.

Lægeforeningen mener, at der er tale om en helt uholdbar situation.

Lægeforeningen har samtidig noteret sig, at flere organisationer har peget på netop denne problematik i forbindelse med høringen over lovforslaget, der førte til regelændringen. Men det ses ikke, at ministeriet har forholdt sig til problemstillingen.

Familieretshusets fortolkning af reglerne harmonerer ikke med Justitsministeriets

En yderligere komplicerende faktor består i, at Familieretshuset ikke vejleder lægerne om, at medvirken til lægeerklæringerne forudsætter et samtykke fra patienten.

Tværtimod fremgår det af den skriftlige vejledning, som er trykt i tilknytning til værgemålsattesten, at det ikke kræver patientens eller de pårørendes samtykke at medvirke med værgemålsattesten. Se vedlagte.

Det siger sig selv, at det er en alvorlig tilsidesættelse af lægers retssikkerhed, når Justitsministeriet og Familieretshuset giver modstridende anvisninger og lægerne risikerer kritik i en klagesag, fordi de følger Familieretshusets anvisninger.

Lægeforeningen finder det derfor nødvendigt at orientere vores medlemmer om, at de bør rette sig efter Justitsministeriets fortolkning af reglerne.

Vores forventning er, at lægerne nu kommer til at sende patienter og pårørende direkte videre til Familieretshuset, medmindre de med baggrund i deres forhåndskendskab til patienten, kan fastslå, at patienten er tilstrækkelig habil til, at et gyldigt samtykke kan indhentes.

Ikke udsigt til ændringer

Lægeforeningen er ærgerlig over, at det igennem de seneste måneders dialog med Justitsministeriet ikke er lykkedes at finde en løsning på de problemer, som den nuværende retstilstand medfører og som bl.a. bunder i, at Lægeforeningen ikke blev hørt i forbindelse med reglernes eller de konkrete attesters tilblivelse.

Lægeforeningen har samtidig fået den opfattelse, at der ikke er udsigt til, at Justitsministeriet vil ændre reglerne, så der etableres den fornødne hjemmel til, at pårørende kan indhente oplysninger uden patientens samtykke i værgemålssager og i sager om attester til nære pårørende.

Lægeforeningen har imidlertid svært ved at se andre løsninger, idet det grundlæggende problem er, at den nuværende lovgivning ikke understøtter Familieretshuset praksis og den praktiske virkelighed, som patienter, pårørende og læger befinder sig i.

Lægeforeningen skal derfor på det kraftigste opfordre til, at der snarest findes en løsning, der kan sikre en smidig behandling af sager om værgemål, som foregår på en måde, hvor lægerne kan medvirke til ordningerne uden at risikere at tilsidesætte deres tavshedspligt. Lægeforeningen indgår fortsat gerne i en dialog herom.

Men indtil da ser Lægeforeningen sig nødsaget til at gøre lægerne opmærksomme på, at der efter de gældende regler ikke er hjemmel til, at læger kan videregive oplysninger til værgemålsansøgere og nære pårørende, hvis patienten er ude af stand til at samtykke til det.

Dette er i overensstemmelse med Justitsministeriets fortolkning af reglerne, men i strid med Familieretshuset vejledning.

Lægeforeningen forventer, at arbejdet med at oplyse værgemålssagerne dermed vil falde tilbage på Familieretshuset, således som det også var tilfældet inden lovændringen.

Dette brev er sendt i kopi til Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Retsudvalget, Sundhedsudvalget og Familieretshuset.

Med venlig hilsen

Camilla Noelle Rathcke
Lægeforeningens formand

Vedlagt:

- Kopi af Lægeforeningens brev af 3. oktober 2025 til Justitsministeriet.
- Værgemålsattesten (inkl. vejledning)